

Het blauwe hek

door

J. DALLINGA.

NIJKERK — G. F. CALLENBACH.

HET BLAUWE HEK

DOOR

J. DALLINGA

NIJKERK — G. F. CALLENBACH

Hand in hand, rustiger dan straks, ging het andermaal het bruggetje over en den grintweg op. blz. 5

I.

STRIJD.

„Dag va, dag moe!” Zoo riepen twee kleine jongens, en voort snelden ze, om op tijd in school te zijn. Hun klompjes klepten over de houten draaibrug en daarna over den grintweg.

Daar klapte moeder in de handen en riep het tweetal terug. Een oogenblikje later stonden ze weer onder den grooten kastanjeboom, die hun huisje beschaduwde.

„Jongens, daar was jelui me bijna ontsnapt, en ik heb je nog een paar dingen te zeggen. Ten eerste, je moet vanmiddag een groot roggebroom van acht pond meebrengen. Ten tweede, je gaat veel te vroeg naar school, dus nu behoef je niet hard te loopen. Niet onderweg stilstaan of spelen, hoor, 't zou voor Guit niet goed zijn, omdat hij pas zoo ziek geweest is. Kan ik er op aan?”

„Ja, moe, vast en zeker.”

Hand in hand, rustiger dan straks, ging het andermaal het bruggetje over en den grintweg op.

't Is geen wonder, dat moeder bezorgd was over den kleinste. Reeds tweemaal was hij dat jaar ziek geweest. Daardoor was hij zeer verzwakt en bijzonder gevoelig geworden. Hij was de tweede jongen in het gezin, die naar moeders vader Goetje of Guit genoemd was. De Franschen zouden Guy gezegd hebben. De eerste Guit

was tien jaar geleden aan de croup gestorven. En deze Guit was een tenger kind, gedurig ziek; en soms zei een bang gevoel tot de moeder: „Ge houdt hem ook niet.”

De andere schoolgaande knaap heette Jacob. Hij was een gezonde jongen, ofschoon niet groot van stuk. Schrandder en vlug in 't leeren, was hij zijne medescholieren verre vooruit. Alleen Lubbertus, zoon van een zeekapitein, en Halbo, de lange jongen van den bakker, waren met den kleinen Jacob gelijk. Deze drie b.v. rekenden afzonderlijk en hadden ook bizondere taallessen. Jacob had het gewoonlijk te druk om aan spelen te denken. 's Zomers moest er bij den boer geholpen en 's winters bij den bakker, zoodat alle vrije uurtjes, waarin anderen hoepelden, tolden, krijgertje speelden of vliegerden, voor hem reeds in werkuren waren omgezet.

De twee jongens hadden nog niet ver geloopt, toen hen een derde staande hield. 't Was Tijs, een zoon van den sloopjager, die ook een kleine herberg hield. Tijs was een ruwe jongen, en Jacobs moeder zag niet gaarne dat haar kinderen met Tijs omgingen. Altoos had hij geld, en hoe hij daaraan kwam? Zeker niet op een eerlijke manier.

„Ga jullie nu al naar school?” riep Tijs. „'t Is nog veel te vroeg. Zeg, Jaap, heb je geen knikkers?”

„Jawel,” zei Jaap, blij dat hij zich groot kon houden, „ik heb er tien.”

„Ha, ha,” lachte Tijs spottend, „tien, wat is nu tien knikkers? Kijk eens, 'k heb een heelen zak vol! Wil je ze van me winnen?”

„Laat ons doorloopen,” zei Guit; „kom Jacob, we hebben het aan moeder beloofd.”

Tijs had het gehoord en riep smalend: „Wat, je moeder is hier niet. Jacob mag van je moeder nooit spelen. Nou heb je toch wel even tijd en je moeder ziet het niet.”

„Neen,” zei Guit, „maar de Heer ziet het; Hij ziet alles.”

Weder lachte en spotte Tijs. Ach, hij hoorde thuis nooit

iets van den Heer, dan alleen wanneer door de schippers en jagers in vaders herberg werd gevloekt.

„Wat is daar nou voor kwaad in, als we even knikkeren? Toe Jaap, hier is een kuiltje, geef jij een vijfje?”

„Kom, Jacob,” drong Guit nog eens.

„Loop jij maar door,” antwoordde Jaap, „ik kom je meteen wel achterop.”

Bedroefd ging de kleine jongen heen.

„Hier, Tijs, een vijfje.”

Tijs schoot.

„Vier er uit — voor mij,” riep Jaap.

„Nog eens — weer gewonnen. Nou ik een tientje — mooi zoo — weer ingepikt.”

Zoo ging het maar door totdat Tijs zeide: „Nou heb ik er nog zes — m'n laatste brood!” En ook die laatste zes verdwenen in Jaaps zakken.

„Drommelsche jongens, sta je daar nog te knikkeren? Vooruit! naar school; 't is zoo negen uur!”

Reeds had Tijs van zijn razende moeder een klinkende oorvijs te pakken. Jaap, die van zulke vijgen niet hield, was al weg, over de ophaalbrug, en Tijs holde hem na.

Nog juist bijtijds waren ze de school binnen. Het suisde in Jacobs hoofd. Wat een winst! 't Rekenen wilde niet vloten. Hij dacht maar aan zijn knikkers! Hoeveel procent zou hij wel gewonnen hebben? Zeker meer dan die koopman, die zooveel last rogge verkocht had met $3\frac{1}{2}$ % winst zooals de som vertelde. — Maar — was Guit in school? 't Was toch niet goed, om niet naar moeder te luisteren. Had hij niet beloofd op z'n broertje te passen? Maar Tijs had toch eigenlijk gelijk. Jaap mocht van zijn moeder ook nooit spelen, en wat is dat nou voor kwaad, even te knikkeren?

„Doorwerken, Jacob,” riep de meester vlak achter hem.

„Laat me je lei eens zien, heb je nog geen enkele som af? Wat scheelt je vanmorgen? Voortmaken, hoor! Als er geen tien sommen af zijn is 't schoolblijven!”

Maar Jacob dacht niet aan schoolblijven, hij zou straks, als de school uit was, knikkeren en winnen, veel winnen!

De sommen waren op tijd af. Ook het andere werk vlotte nu beter, en toen om elf uur de school uitging was Jaap een der eersten, die op de speelplaats riep: „Jongens, wie heeft er knikkers?”

„Ik,” riep Wouter de Boer. „Ik ook,” schreeuwde Bertus. „Verkoop me voor twee centen, vroeg Tijs en Jacob telde hem de veertig knikkers toe. Daar was Guit. „Kom, Jacob, kom nou mee naar huis!”

„Nee, dat zou valsch zijn,” riep Tijs, „eerst alles winnen en dan naar huis! Nee, hoor, wacht maar een beetje, kleine Guit!”

Maar Jacob bedacht, dat de kleine broer niet buiten mocht stilstaan in het gure weer.

„Hier,” zei hij tot hem, „hier is 't geld, neem 't roggebrood van den bakker mee, en ga maar vast vooruit, ik kom wel.”

„Denk aan moeder,” zei de kleine jongen. Heel onzacht duwde Jaap hem voort en riep: „Denk jij maar om je zelf!”

Het kleine ventje ging. Niet lang daarna droeg hij met al de inspanning van zijn zwakke krachten nog een achtponds roggebrood. En Jacob vergat hem. Hij speelde, en dacht aan zijn broertje niet.

't Was wonderlijk dien morgen. Eer een half uur voorbij was, had hij zijn makkers alles afgewonnen en rammelden in zijn zak nog vijftien centen, voor verkochte knikkers ontvangen.

Daar ging het laatste broodje van Albert. Hij had nog een zesje gevraagd, maar hij had er zelf slechts vijf bij gedaan. Die bedrieger; in plaats van twaalf had hij dus maar elf knikkers in de hand, Jaap zag het niet.

„Twee er buiten — voor mij,” riep Jaap.

„'t Is valsch,” schreeuwde Albert, „er liggen maar negen in den kuil.”

„Ik heb het goed gezien,” zei Jaap, „er sprongen maar twee uit. Hier zijn ze — kijk maar.”

„’t Is valsch,” riep Albert nog harder, en de anderen, die Alberts bedrog niet hadden gezien, verdachten Jaap ook.

„Valschaard, valsche speler, bedrieger, dief,” klonk het van alle kanten door elkander.

Maar Jacob, hoe ondeugend ook overigens, zou nooit valsch doen; dat vond hij afschuwelijk. Hij werd dan ook bleek van woede en ergernis.

„Ik doe nooit valsch,” kreet hij en terwijl hem de tranen uit de oogen barstten, wierp hij Albert de knikkers in ’t gezicht. Dat was het sein tot den oorlog. Anstonds schoten ook de anderen toe. De kleine Jaap schopte en sloeg dapper van zich af. maar hij lag onder en zou leelijk toegetakeld zijn, als meester Zuur, de hoofdonderwijzer, niet tusschenbeiden was gekomen.

„Hola! wat is dat?” riep de meester, „staat op! gauw wat! Ge lijkt wel op de Martinitoren van Groningen, eerst speelt ge en dan slaat ge! Vooruit! Spoedig naar huis! En onderweg laat ge elkander met vreê, begrepen?”

Of de jongens het begrepen hadden — voort waren ze en Jacob vooral! Hij dacht aan zijn moeder, aan zijn broertje, en — met een kleur als vuur stond hij weldra thuis. Het middagmaal was al opgedischt. In den hoek, bij ’t venster, zat Guit hoestend bij de wieg van het kleinste broertje.

„Wel, wel, jij ondeugende jongen! Had ik ooit kunnen denken, dat mijn kind zoo’n speler was? Vóór schooltijd ongehoorzaam, om maar te kunnen knikkeren. Na schooltijd nog al erger! Foei, zelfzuchtige jongen! Is dat nu, zooals een flinke jongen moet doen? Alleen maar aan je zelf en aan je eigen genot denken, en je zwakken broer vergeten? Je laat hem bovendien nog het zware roggebrood dragen, en de jongen is zóó zwak.”

Jacob begon te weenen en snikte, dat hij er zoo’n spijt van had, dat hij niet beter voor broer had gezorgd.

„En hoe vindt je het dan, om zoo maar in 't geheel niet om moeders gebod te denken?”

Nog al meer waterlanders deden duidelijk zien, dat de jongen op dat oogenblik waarlijk berouw had.

„Nu moet je mij al de knickers geven,” zei moeder, „dan heb je daar vanmiddag geen last van.”

Dat was zoo gemakkelijk niet, de buit van zijne overwinningen zoo maar uit te leveren, maar 't moest, al ging 't schoorvoetend. En toch — Jacob was niet zoo eerlijk als gewoonlijk. Hij verzweeg de winst van de centen. Hij durfde het niet aan moeder zeggen. Moeder zou denken, dat hij gedobbeld had en dat was toch niet zoo.

„Zeg 't niet,” fluisterde een geheime stem, „je zou je moeder een groot verdriet daarmee doen.”

„Zeg 't wel” drong een andere stem, „wees in alles waar!”

„Zeg 't niet,” kwam weer de verleider, „moeder heeft toch alleen maar de knickers gevraagd. Die heb je gegeven. Dus — je bent niet onwaar!”

En deze stem won het.

Het middagmaal was nog niet afgelopen. toen Roelf, de boerenknecht, aan 't raam tikte en vroeg of Jacob om half vier, als hij uit school kwam, even bij Ruben den smid wilde aanloopen, om den kruiwagen mee te nemen. De smid had een nieuwen band om 't wiel gemaakt en beloofd, dat de kar om half vier klaar zou wezen.

Zeker, zeker, dat zou Jacob doen.

„Eet ze met smaak,” zei Roelf, lei zijn gereedschap over den schouder en begaf zich naar het land.

„Weet je wat,” zei Jacob tegen zijn broertje, en misschien meende hij daarmee goed te maken wat hij dien morgen bedorven had, „dan mag jij, als we uit school komen, in den kruiwagen zitten, en dan rijd ik je deftig naar huis.”

„Hé ja,” riep Guit, „dat zal prettig zijn.”

Maar moeder vond dat plannetje niet zoo goed. Ze meende, het weer was voor den kleinen jongen te guur,

om zoo stil in een wagen te zitten. Loopen was beter, dan vatte hij geen kou. En de jongens zagen wel in dat de zorgzame moeder gelijk had.

't Was al laat, toen de jongens bij school kwamen. De meester had met handgeklap de kinderen reeds gewaar-schuwd, dat 't tijd was, en onder vroolijk gesnap stroomde het jonge volkje naar binnen.

„Daar komt hij,” riep Tijs, toen hij Jacob en zijn broertje in 't oog kreeg. „Daar heb je hem.”

„Valschaard, nou je eerst gewonnen hebt, ga je zeker niet meer spelen. Nou kom je laat bij school om den heelen boel maar te kunnen houden!”

„Dat zeg ik ook,” plaagde Albert. „En als je om half vier, als de school uitgaat, niet speelt, zeg ik dat 't gemeen is.”

Jaap antwoordde niet, want de meester maande tot voortmaken aan. Maar binnen in zijn hart kookte het. Valsch, en gemeen! Maar dat wilde hij niet heeten. Hij zou na schooltijd toonen, dat hij durfde. Hij zou spelen en natuurlijk winnen, want niemand kon knikkeren als hij.

En — wat zou moeder daarvan zeggen?

Ja — dat was waar ook. En Guit? Moest die maar weer alleen gaan? Neen, dat kon niet. En de kruiwagen, dien hij mee zou nemen? Och, die kruiwagen liep niet weg. En — hij zou ook niet zoo lang knikkeren; even maar, om aan de jongens te laten zien dat hij durfde en niet valsch was.

De jongens hadden echter een afspraak gemaakt. Met allerlei oneerlijkheden en leugens zouden ze elkander helpen en voorspreken. Jaap *moest* verliezen — alles verliezen. Vooral werd op Albert gerekend, die trouwens om zijn listen en leugens bij al de jongens bekend was.

Op school waren de knapen maar half bij 't werk en meester Zuur, die het toeschreef aan de vechtpartij van dien morgen, meende dat hij goed zou doen, straks, als de school uitging, een oogje in 't zeil te houden.

Half vier. De kinderen kwamen ordelijk naar buiten om daarna in een drafje, spelende en stoeiende hunne woningen met de middagboterhammen op te zoeken.

Alleen de grootste jongens bleven op de speelplaats achter.

En Jacob was overwonnen. Hij zou meeknikkeren. Alle gedachten aan moeder en broertje waren verdrongen. Alle beloften en tranen van dien morgen waren vergeten.

„Ga maar vast, Guit,” zei hij tegen den kleinen jongen, die hem bedroefd en vragend aanzag. „Ik kom zoo, loop maar zachtjes aan vooruit, ik haal je wel weer in.”

Schreiend ging de kleine heen, schreiend, omdat zijn grootere broer zóó onnadenkend en zóó ongehoorzaam kon zijn. Hij begreep wel, uit de Bijbelsche verhalen van zijne moeder, dat Jacob zoodoende wel een heel ongelukkige jongen moest zijn.

't Knikkeren was reeds begonnen. Maar er waren weinig knikkers in 't spel, omdat Jacobs moeder er zooveel had afgenomen. Het was nu telkens koopen, twintig voor een cent.

't Was wonder, zoo snel als Jacobs centen verdwenen. 't Was of hij niet goed denken kon. Zien moest hij in alle geval beter, want gedurig werd hij bedrogen door de jongens, die elkander telkens veelbeteekenend, maar akelig valsch toelachten. Hij voelde in zijn zak, dat er maar twee centen van de vijftien over waren.

Weer schoot hij: — „On,” riep hij, „voor mij!”

„Even,” schreeuwde Albert, die reeds ongemerkt met z'n voet een knikker in 't kuiltje had gestooten.

„Even, even!” raasden alle jongens. Jacob begreep er niets meer van en beweerde, dat 't toch on was geweest.

„Wat,” duwde Tijs hem toe, „wou je weer valsch doen, ventje, net als van morgen?”

Dat was voor Jacob te machtig. Reeds had hij zijn klomp van den voet, om er op in te slaan, toen plotseling de bovenmeester bij hen stond.

„Ho, ho, Jacob, niet vechten. Jongens, 't is nu uit. Ik

wil zulke tooneelen niet meer bij de school dulden. Er mag in een week niet meer geknikkerd worden. En dan — dan mag Albert toch niet meer meedoen, of hij moet me eerst het bewijs geleverd hebben, dat hij een eerlijke jongen wil worden. Foei, Albert, ik heb alles gezien, alles, ook toen je daareven nog gauw een knikker in 't kuiltje stiet. Foei, jongens, jelui hebt van Alberts valsheid geweten, jij vooral Tijs. Jelui bent op weg om heel slechte menschen te worden. Albert, ga jij maar in de school; ik moet jou nog even alleen spreken, en de anderen, vooruit — naar huis toe, en onthoudt wat ik je gezegd heb.”

Zijn lange pijp wees in de richting van het schoolhek en — voort waren de jongens. Ook Jaap snelde naar huis. Het woelde in zijn hoofd. Het bonsde in zijn hart. Juist zou hij de groote ophaalbrug van het Dwarsdiep overdraven, toen hij opeens aan den kruiwagen dacht. Hij was den smid al lang voorbij en dus ging het in denzelfden draf weer terug.

Maar, toen hij bij Ruben naar den kruiwagen vroeg, schoof de smid zijn bril voor 't voorhoofd, zag hem doordringend aan en zei: „Jou bengel, had jij die kar moeten halen; en waarom liet je er dan je kleinen zwakken broer mee sjouwen? Ik dacht al, dat is nou toch geen werk voor zoo'n kind! Maar het ligt aan jou. Je mag wel wat beter om je zwakke broertje denken!”

Jaap was bang voor den smid, wiens huis hij elken dag een paar maal voorbij moest en van wiens negentien kinderen hij telkens weer eenige sterke knapen ontmoette. Daarom zei hij niets, maar was in een wip weer verdwenen.

„Wat ben ik toch slecht,” dacht hij bij zichzelf. „Die dronken smid heeft meer gevoel dan ik. Dat is nu vandaag voor de tweede maal, dat ik m'n zwakken broer de dingen heb laten dragen, die ik dragen moest. God heeft alles gezien. O, ik ben zoo slecht! En, wat zal moeder zeggen?”

Moeder was niet thuis. Er was een zieke vrouw in de

buurt, die ze bezocht en aan wie ze gedurig ook wat verkwikkends bracht. Maar toen ze thuis kwam vertelde Jacob haar uit eigen beweging alles, terwijl hij weende en gedurig riep: „O, moeder, het is toch moeilijk, om goed te zijn.”

En waar was Guit? Hij zat in de woonkamer van de boerin en speelde met de jonge katjes, die allerlei grappige buitelingen en sprongen maakten om een garenklosje te bemachtigen. Jacob moest melk halen en Guit meebrengen. 't Viel hem niet mee; want de boerin hief dreigend haar vinger op, toen ze hem aanzag. „Kom eens hier, mijn jongen,” sprak ze, en terwijl ze hem over de kort geknipte haren streek, vroeg ze: „Had moeke dat zoo bedoeld, dat Guit vanmorgen 't roggebrood moest dragen en vanmiddag den kruiwagen rijden?”

„Neen,” zei Jacob en keek naar den grond. „'t Is mijn schuld, alles mijn schuld. Ik wil zoo graag goed doen en ik doe altoos verkeerd.”

„Ja,” zei de boerin, „dat gebeurt wel eens meer bij de menschen, mijn jongen, maar ik geloof, dat jij meer tegen het kwaad vechten moet, anders wint ge 't nooit.”

Ze stopte nu den jongens elk een lekkeren appel in de handen en herinnerde Jacob:

„Pas op, anders geeft 't geen appels meer!”

II.

HET BLAUWE HEK.

Vader was thuisgekomen. Reeds van zijn elfde jaar had hij ter zee gevaren. Hij hield van de zee. Maar hij hield ook veel van zijn vrouw en kinderen en zou zoo gaarne werk

hebben aan den wal om dan meer bij hen te zijn. 's Winters was hij veelal thuis. 't Schip „legde dan op” om tegen 't voorjaar weer zee te kiezen. Nu was 't nog wel vroeg in 't najaar, nog maar October. Zou hij nu al aan wal blijven? 't Was of een geheimzinnige stem hem telkens toefluisterde: „blijf.” Ja 't was hem ook alsof een donkere wolk zich boven zijn huis samentrok, donkerder, dan hij die ooit boven de groote wateren had aangetroffen. Hij wist wel, hoe dapper zijne vrouw haar zware taak aanpakte en die zoo getrouw mogelijk vervulde. Maar hij zag ook wel, dat 't soms moeilijk voor haar was, in alle dingen alleen te zijn, meestal den echtgenoot te missen met wien ze zoo gaarne de zorgen had gedeeld en gedragen, maar van wiens raad en hulp ze doorgaans verstocken was geweest.

Toen zijne vrouw hem op een avond vroeg: „Vader”, hoe zijn je plannen voor dezen winter?” had hij gezegd: „Moeke, ik zal werk zien te bekommen op de fabriek, want dit najaar ga ik niet meer naar zee.”

Wat was dat gezellig! Al het najaarswerk in den tuin zoowel als in huis werd door hem verricht. Nu eens leek hij een boer, dan weer een timmerman, vaak ook een schilder, ja zelfs een schoenmaker. — Maar 's avonds bleek hij zeeman te zijn. Dan schoven de kinderen om den haard, en vader vertelde van zijn reizen. Dan waren de jongens nooit moe van het luisteren als 't ging over de landen van heel ver weg; als vader sprak van heidenen met hun akelige afgodsbeelden of als hij vertelde van groote visschen en hoe die gevangen werden; van stormen en hoe die werden getrotseerd.

Eens op een avond, toen er weer heel wat paren voeten op de ijzeren vuurplaat stonden, was Jacob er nog niet. Guit zat te luisteren en had er recht veel schik in. Vader vertelde, dat hij op een eiland kwam, waar een neger-visscher juist zijn netten uitschudde. Hij vroeg den neger hoeveel hij voor een goede zoo visch verlangde.

„Ja,” zei de neger in gebroken Engelsch, „dat weet ik niet, zeg jij 't maar, schipper.”

„Ik zal er u twee „shilling voor geven.” (f 1.20).

„O, neen,” antwoordde de neger, „neen schipper, „dat is nu wat al te weinig, voor een Hollandschen gulden kunt ge ze krijgen.” De kleine schaterde het uit van pret over zoo'n dommen neger.

Juist kwam Jaap binnen. Hij had les gehad van den meester, die sinds een paar dagen zich meer met den leergierigen knaap was gaan bemoeien en het zonde vond, dat deze voor boerenknecht zou opgroeien.

Jaap zocht een zitplaats maar vond er geen. Eensklaps stond Guit op. Hij immers zat op Jaaps houten blokje. Deze zocht er naar en alleen zijn oogen hadden Guit tot opstaan gedwongen.

Vader had alles gezien. Hij vond 't vreeselijk, dat zijn oudste jongen zoo over den kleinen broer heerschte; maar hij was er den man niet naar, om dit zoo maar toe te laten.

„Jacob,” zeide hij, „laat Guit daar zitten en jij mag uit de schuur een paar turven halen om je daarvan een bankje te maken.”

Rood van schaamte en ergernis ging Jacob in de schuur en deed zooals vader gezegd had. Trouwens als vader iets had bevolen, nam hij er ook geen letter van terug.

Doch Jacob hoefde niet meer om het blokje te dwingen. Den volgenden avond zat Guit in een gemakkelijk stoeltje, dat vader voor hem gemaakt had, en Jaap vond voortaan altoos zijn houtblokje leêg.

Vader vertelde dien avond niet meer van de zee, maar begon naar aanleiding van een der haard-estrikken te praten over Jozef en zijn broeders. Vooral liet hij goed uitkomen hoe de ouderen over Jozef heerschten en hoe ze zich daardoor ongelukkig gevoelden en later vreeselijk spijt hadden van hun handelwijze.

Zooals we reeds zeiden, als een handig zeeman was

Vader vertelde dien avond niet meer van de zee, maar . . . blz. 16

vader altoos met iets bezig; vooral hield hij er veel van om zelf, timmerende en schilderende, alles in en om huis op te knappen. Nu had hij op moeders verzoek een groot drooghek gemaakt voor de wasch. Dit rek nu moest evenals vele andere dingen blauw geschilderd worden. Daarom was het, dat hij op een middag aan tafel tot Jacob zeide: „Je moet een pond blauwe verf meebrengen van Suk, die bij de ophaalbrug woont. Hij moet er ook een kwast bij doen van middelgrootte. Maar je mag die kwast niet in de verf doopen, hoor! Een verfkwast moet eerst eenigen tijd in 't water staan, vóór men haar gebruikt, anders vallen er de haren uit.”

Jacob zou 't doen, zooals vader had, gezegd.

Het verfpotje werd onder 't naar schoolgaan bij Suk gebracht. Deze zou alles gereedmaken en als dan de jongens uit school kwamen, konden ze 't meenemen.

De school ging uit. De oude Suk had alles klaar gezet. Om het steenen verfpotje had hij een touwtje zóó bevestigd, dat de jongens het gemakkelijk daaraan konden dragen. In de verf stond een stokje voor het roeren. Dat stokje zou helaas aanleiding geven tot een droeven tocht. Guit droeg de kwast en Jaap de verf. Gedurig nam Jaap het stokje even uit de verf om op de brug, aan de vensterkozijnen, muren, enz. er een klein blauw streepje mee te maken, ofschoon Guit den moed nam, hem tegen 't vermorsen van de verf te waarschuwen.

Daar kwam Thijs naar buiten juist als de jongens zijn huis voorbij zouden gaan. Guit schrikte al, toen hij dien jongen zag. Hij had al dikwijls gezien, dat die niet veel goeds, maar wel steeds veel onheil had aangebracht. Waarom stond die persoonlijke boosheid toch altoos weer op hun pad?

„Wat heb je daar, blauwe verf? Och toe,” vroeg Tijs, „schilder even mijn tol van boven blauw!”.

„Doe het niet,” drong Guit. „Doe het toch niet.” Maar het was al gebeurd.

„Vader zal dat zeker niet goedvinden,” waagde Guit te zeggen.

„Och, houd je toch stil,” bromde Jacob en nam Guit de kwast uit de handen.

„Doe hem toch niet in de verf!” riep Guit, „vader heeft het verboden!”

Maar Jacob had de kwast in de verf gedoopt en gaf snel op de klompen van Tijs een blauwe streep. „Dat krijg je op den koop toe,” riep hij en snelde weg.

Tijs, boos geworden, ging hem na. Jaap dreigde met den kwast en lette er niet op, hoe zijn kleeren werden bemorst.

„Niet vechten, niet vechten,” smeekte de kleine broer en trok Jaap aan zijn kiel. Maar deze driftig geworden, schreeuwde: „Laat me los.” Diep doopte hij nu den kwast in de verf en zou er, in zijn drift niet nadenkend wat hij deed, zijn broertje mee geslagen hebben. Maar deze ontweek het en de verf kwam tegen het hek te lande, dat het erf eener oude vrouw van den weg scheidde.

Tijs stond er bij te lachen dat hij schudde. Guit weende, en Jaap trachtte nu al de verf die aan de kwast zat, af te strijken op het hek, totdat de eigenares met een stok naar buiten kwam om de „drommelsche jongens” te verjagen.

Langzaam kwamen de knapen naar huis. Het eerste, wat vader opmerkte, was dat de kwast toch in de verf gedoopt was en dat er veel te weinig was. Wel biechtte Jacob alles eerlijk op, maar vader was toch erg verdrietig, dat zijn jongen niet vocht tegen de verzoeking van zijn kinderleven.

En toch; er was een goede zijde aan 'tgeen dien middag was geschied.

„Luister eens, Jacob,” zei vader, toen hij 's Zondags met den jongen aan de hand naar de kerk ging en voorbij het blauwe hek kwam; „elken dag kom je minstens viermaal hier voorbij en telkens zal je dat blauwe hek

zien. Denk dan iederen keer aan je drift en aan je ongehoorzaamheid. Denk er aan, dat je hier je broer hebt willen slaan, en vraag dan in stilte, of de Heer je helpt, om tegen je kinderzonden te vechten, en die te overwinnen."

En zie, dat blauwe hek heeft den jongen geholpen.

Gedurig moest hij er langs en al wendde hij soms zijn oog af, om er niet naar te *zien*, dan moest hij er toch aan *denken*.

Ging hij er alleen langs, al was 't ook 's avonds, dan was het, of het blauwe hek hem toefluisterde: „Denk aan vaders woord, denk aan moeders liefde!”

Wilden de jongens spelen, dan speelde Jaap niet graag bij 't blauwe hek. Dat vond hij geen plaats om vroolijk te zijn, wel om stil te worden en bedroefd te wezen.

Liep hij wat langzaam bij 't doen van zijn boodschappen, dan riep 't blauwe hek hem toe: „Loop wat sneller, doe je ouders geen verdriet met je traagheid.”

Kwam Tijs, die daar vlak bij woonde, hem met nieuwe verzoeking en tegemoet, dan was elke lat van het blauwe hek een vinger, die vermanend en dreigend tegen Jaap werd opgeheven. Dan vocht hij in zijn kinderziel en hij overwon, en dan dankte hij dikwijls in eenvoudigheid den Heer, die 't toegelaten had, dat dit hek blauw was geworden. 's Nachts verscheen 't hem dikwijls in den droom, ja zelfs op lateren leeftijd was 't hem menigmaal of andere blauw geschilderde hekken en deuren hem het droevige uit zijn kinderjaren herinnerden. Het heeft hem gedurig zijn schuld indachtig gemaakt en doen bidden tot God:

Sla de zonden nimmer gâ,
Die mijn jonkheid heeft bedreven;
Denk aan mij toch in genâ,
Om Uw goedheid eer te geven.

„Ik vind het echt jammer, dat dit hek zoo is,” zei Guit

een veertien dagen later. „Kunnen we die verf er niet afkrabben?”

„Waarom?” vroeg Jaap.

„Wel ik moet er hier altoos aan denken, dat je mij wou slaan.”

„Ja, daar moet ik hier ook altijd aan denken, en dan ben ik blij, dat ik niet jou, maar dat hek geraakt hebt.”

„Goed, maar vindt je 't dan niet verdrietig?”

„Ja, wel, soms heel verdrietig, maar ik geloof dat dit goed voor me is. Zeg eens, Guit, ben ik na dien dag ooit weer leelijk tegen je geweest?”

„Neen, neen, en nou doe je vader en moeder ook niet zooveel verdriet meer.”

„Dan is 't goed, en weet je, dat komt nou van dat blauwe hek!”

„Ik dacht, dat de lieve Heer alleen ons hielp om goed te zijn!”

„Zeker, natuurlijk, doet Hij dat. Maar Hij gebruikt er wel eens zulke bizondere dingen voor, geloof ik.”

Op zekeren morgen zagen de jongens, dat de oude vrouw met een emmer water en een boender bezig was, om de verf van haar hek te verwijderen. Maar 't ging niet. Het zat er reeds te vast op en was er geheel ingedroogd. Den anderen dag was het heele hek blauw. Die oude vrouw had, door den nood gedwongen, 's morgens heel in de vroegte, zelf met verf en kwast het bemorste hek heelemaal blauw geschilderd.

De jongens waren er blij om — Guit meende, dat Jaap nu zijn „leelijke streken” er niet meer op zien kon. Jaap vond, dat hij ze nu nog beter zag en er kans was, dat het hek nu wel blauw zou blijven, om nog menigmaal duidelijk tot hem te spreken.

En het sprak tot hem, telkens, telkens weer.

III.

OP 'T ZIEKBED.

't Was November geworden, November met zijn korte, gure dagen. Stormen en regenvlagen wisselden elkaar gedurig af en voltooiden het slooperswerk, dat een eind maakte aan alles, wat zomer en najaar voor schoons geboden hadden. De winterrogge kwam reeds boven den grond kijken. Het landwerk was bijna overal afgelopen en in de boerderijen hoorde men reeds het eentonig geklep van de dorschvlegels.

't Was dan November en echt koud. De schoolkinderen hadden een paar warme sokken over hunne kousen aangetrokken, en 's morgens, vóór ze van huis gingen, werden bij den haard eerst hunne klompjes gewarmd.

Ook Guit had nieuwe sokken. Hij had ze voor zijn verjaring gekregen. Moeder had ze zelf voor hem gebreid. Maar hij mocht niet naar buiten. Wat zelden gebeurt, hij had voor den tweeden keer in dat jaar de mazelen, en de dokter vond dit zeer gevaarlijk en bedenkelijk. Voorzichtigheid was aanbevolen. Thuisblijven was in dit gure jaargetijde beslist noodig.

Wat speet dit den kleine! Sinds eenige weken bezocht hij de in dat jaar opgerichte Zondagsschool. Reeds zou men aan de voorbereidselen voor 't Kerstfeest beginnen. En — dit had hij al spoedig begrepen, — nu hij weer ziek werd, zou hij dat jaar geen Zondagsschool-Kerstfeest mee vieren. Hij had wel eens hooren vertellen, hoe heerlijk zulk een feest in de stad was, waar de Zondagsscholen al lang bestonden. Maar hoe 't hem ook speet, hij vond toch, dat moeder gelijk had, toen ze zeide dat de lieve Heer altoos 't beste weet wat wij behoeven, en dat Hij ons dit zeker zendt.

Reeds hadden ze op de Zondagsschool een versje geleerd. 't Was over de engelen, die in Bethlehems veld zoo heerlijk zongen, toen de lieve Heiland daar in een stal geboren was.

Van die engelen nu wist de kleine knaap heel weinig en daarom vroeg hij er allerlei van aan moeder.

„Moeder, waar wonen nu de engelen toch?”

„In den hemel bij God.”

„En wat doen ze daar, moeder?”

„Zij doen altoos wat God hun zegt, ze dienen Hem nacht en dag en soms moeten ze ook dienen hier beneden op de aarde.”

„Hier beneden, moeder, maar ik heb ze toch nooit gezien, u wel?”

„Nee, maar toch zijn ze er, om ons te helpen, te leiden en te bewaren. Je weet wel van dat mooie plaatje, dat we verleden week gezien hebben?”

„O ja, daar die kindertjes over 't bruggetje moesten, toen ze door den engel bewaard werden, zoodat ze niet in 't water vielen.”

„Juist, nu, zoo bewaren de engelen ons overal. Want er is voor alle menschen overal veel gevaar. In den bijbel staat, dat de kinderen vooral engelen hebben, die hen bewaren, en dat deze engelen alle dagen met God over de kindertjes spreken.”

„Zóó? dat is erg mooi, maar dat heb ik nooit geweten, moeder!”

„Je kunt ook nog niet alles weten, kleine man.”

„Dat is waar, moeder. Maar vertelt u nu eens, zien die engelen ons altijd!”

„Ja zeker, ze zweven om ons heen.”

„En als we nu kwaad doen, dan zien onze engelen dat zeker ook?”

„Ja, zoo zal het wezen en ik denk, dat onze engelen heel bedroefd over ons zijn, als wij kwaad doen en ongelukkig worden.

Maar ze zijn ook heel blij, als een jongen gehoorzaam is en eerlijk, als hij niet jukt en niet boos wordt, en vooral als een kind bidt."

„Wat doen de engelen nog meer, moeder?"

„O, ik denk dat ze de bedroefde menschen vriendelijk tegenknikken, dat ze de oude menschen en de zwakken, die niet meer voort kunnen, steunen op den weg en een plaats in den hemel voor hen gereed maken."

„Alleen voor de oude menschen, moeder?"

„Neen, neen, ik denk, dat ze af en toe ook komen om een lieve jongen of een lief meisje naar den mooien hemel te dragen!"

„Ha, dat moet prettig zijn, dat zou ik ook wel willen?"

„Zoo? en wou je dan weg, ver van vader en moeder af?"

„Is dat dan zoo heel ver, moeder?"

„Dat kan ik je zoo precies niet zeggen, mijn jongen." Even dacht ze na en vervolgde toen:

„Ik houd het daarvoor, dat de hemel voor alle menschen, die den Heer heel, heel lief hebben ook eigenlijk heelemaal niet ver is maar dichtbij."

Een lange poos zat de kleine vent stil en keek in de vlammen van het haardvuur, dat z'n zwakke kindergezichtje bescheen.

Toen begon hij weer:

„Ziet u, ik zou heel, heel graag door de engeltjes daarheen gebracht worden, maar dan moet vader ook komen en u ook en de anderen. U gaat toch ook daarheen, nietwaar moeder?"

„O, ja, dat geloof ik, want de lieve Heer heeft 't mij vast en zeker beloofd. Hij houdt zooveel van ons, o, zoo veel! En Hij heeft heel duidelijk in den Bijbel tot ons gezegd, vóór Hij naar den hemel terugkeerde: „In het huis mijns Vaders zijn vele woningen. Ik ga heen om u plaats te bereiden, en wanneer Ik heengegaan zal zijn en u plaats zal bereid hebben, dan kom Ik weder en zal u tot mij nemen, opdat gij moogt zijn waar Ik ben!"

„O, dat is mooi! En houdt Hij ook veel van de kleinen, ziet u, zooals ik?’

„O zeker, mijn jongen. Maar, dat weet je toch wel! Hoe was vóór veertien dagen ook weer de tekst van de Zondagsschool? Laat de . . .”

„O, ja. Laat de kinderkens tot Mij komen en verhindert ze niet, want derzulken is het koninkrijk Gods!”

„Goed zoo, mijn jongen, dat heb je goed onthouden!”

„Moeder, wat is verhinderen?”

„Verhinderen, dat is tegenhouden.”

„Zouden er dan wel menschen zijn, die de kinderen zouden willen tegenhouden, de kinderen, die naar den lieven Heer willen gaan?”

„Ja, ik geloof het wel. Toen de menschen eenmaal hunne kinderen naar den Heere Jezus brachten, hielden Petrus en Johannes en de andere apostelen die kindertjes tegen.”

„Dat was niet mooi van die mannen.”

„Neen, dat was 't ook niet. Er staat dan ook in den Bijbel bij geschreven, dat de lieve Heer hun dat zeer kwalijk genomen heeft.”

„Dat wil ik wel gelooven.”

Weder een oogenblik stilte, waarin allerlei gedachten het hoofd der moeder doorkruisten, maar waarin ook de kinderziel allerlei overlegde.

Eindelijk begon het kind weer:

„Maar, moedertje, als ik nou eens naar den Heere Jezus wou gaan, om bij Hem te wonen, dan zou u me toch niet tegenhouden, nietwaar?”

„Neen, mijn jongen, dat zou ik niet doen, maar laat ons nu eens over wat anders praten. Hoe is 't nu met je keel? Doet 't nog zeer?”

„Een klein beetje, moeder, en als ik wat suikerwater wil drinken, gaat 't er zoo lastig door.”

„We zullen vanavond eens aan buurman vragen, of hij nog wat van die goede kruiden heeft, weet je wel, die hebben je zoo flink geholpen.”

Jaap ging dus in dien tijd alleen naar school. 't Was vreemd, nu wenschte hij iederen dag meer, dat zijn broertje maar weer naast hem liep, en vroeger had hij 't zoo lastig gevonden, dat Guit alles van hem zag en wist. Dikwijls was het binnen in hem heel onrustig, dan rede- neerde hij: Guit is erg verkouden, zou 't ook mijn schuld zijn? Ik ben met hem stil gaan staan toen 't zoo koud was, en moeder had ons gezegd dat we moesten door- loopen. Misschien had hij 't wel te pakken gekregen toen hij dat roggebrood moest dragen of toen hij den krui- wagen reed. Natuurlijk is hij toen vermoeid geworden en warm. Toen heeft hij onderweg gerust, is afgekoeld en heeft 't beet gekregen Ik wou maar, dat ik beter voor hem gezorgd had, o, ik wou het, maar ik kan er nou niets meer aan doen."

Spelen, daar had Jaap nu heelemaal geen tijd voor. Regelrecht uit school naar huis, om te zien hoe 't met broer was, en of hij misschien wat voor hem of voor moeder kon doen.

Moest er iets bij den boer gedaan worden, dan was hij in een ommezien klaar en hij deed het goed, veel beter dan hij 't vroeger wel eens gedaan had. Op een keer vroeg de boerin hem, hoe dit toch kwam.

„Och," zeide hij, „'t is net, of ik aldoor mijn zieke broertje zie en dan vind ik altoos, dat ik vroeger meer naar hem had moeten luisteren. Hij heeft me altijd ge- waarschuwd als ik verkeerd deed; maar ik heb naar hem nooit willen hooren. Ik werd vaak boos op hem, en dat spijt me nou zoo. Ik wou nu maar, dat ik alles weer goed maken kon, ziet u?"

Ja, de boerin zag het, ze wou ook wel alles goed- maken, wat ze vroeger bedorven had, maar 't ging niet, zoo peinsde ze bij zichzelf. En hardop tot Jacob zei ze: „Goedmaken wat bedorven is, gaat heel moeilijk, mijn jongen — misschien gaat 't nooit."

„Jawel tante," (zoo noemde hij vaak de boerin ofschoon

ze heelemaal geen familie van hem was) „moeder zegt, dat de lieve Heer ons dáárin helpen kan en wil, als we 't Hem vragen. Moeder zei vóór een paar weken, dat de Heer aan 't kruis alles weer goed maakte, wat de menschen bedorven hebben.”

Gedurig kwamen de buren naar den zieken jongen, die ieders lieveling was, zien. De mazelen waren bijna geheel weer voorbij. Maar verkouden bleef de kleine aldoor. Buurman, die heel wijs was en knap op 't gebied van geneesmiddelen, meende dat 't te lang duurde. Hij gaf de beste kruiden, die hij kende, vele uit zijn eigen tuin. Hij hield veel van den kleinen man; doch gewoonlijk bleef hij maar heel kort, als hij de kruiden bracht. — 't Kind was hem te wijs. 't Kon je zoo met die groote vraag-oogen aanzien.

Op een keer was buurman toch wat langer gebleven, en zou op moeders aanhouden een kopje koffie meedrinken. En terwijl moeder bezig was, vroeg de kleine jongen opeens aan den ouden man: „Buurman, zouden ze in den hemel ook Kerstfeest vieren?”

„Ik weet het niet,” zei buurman Ketel. Hij had er nu wat een spijt van, dat hij had beloofd voor de koffie te blijven. „Ik weet het werkelijk niet,” herhaalde hij. Wat zoo'n kind je toch vragen kon doen. Zoo maar op den man af van die vragen, waar een mensch ineens voor stond, en waaraan je nog nooit gedacht hadt. Doch hij moest toch wat praten ook. Daarom vroeg hij: „Waarom wou je dat zoo graag weten, ventje?”

„Ja, ziet u, ik zou zoo heel graag naar den hemel gaan, maar ik zou ook zoo graag hier op de Zondagsschool Kerstfeest vieren!”

„O, mannetje, met Kerstfeest ben jij al lang weer beter, hoor! Dat is vast en zeker!”

„'k Weet het niet, buurman.”

„Waarom niet?” vroeg Ketel.

„Ja, ziet u, ik zou zoo graag heelemaal goed willen zijn, ziet u, zooals de engelen, en — zooals de lieve Heer zelf, en nu geloof ik niet, dat het hiér kan. Ik geloof dat we dan naar den hemel moeten. U gaat natuurlijk ook daarheen, nietwaar?”

Buurman kreeg het benauwd en was blij toen de zeemansvrouw met de koffie kwam. En toen hij één kopje had gedronken, had hij volstrekt geen tijd meer. Hij stond haastig op en aan de buitendeur fluisterde hij zijn buurvrouw toe: „Uw kind is te wijs voor deze wereld!”

Daar ging bijna geen dag voorbij, of de boerin van de groote hofstede kwam eens naar „’t zieke jongske” zien en telkens had ze eene verrassing voor hem, meestal bevatte haar korfje eieren, soms ook vleesch, vruchten, bloemen en zoo al meer. Dan zat daar de statige vrouw naast het bed van den kleinen buurjongen. Dan moest ze hem van alles vertellen, of al de aardappelen al waren gerooid, of de rog al opgekomen was, of men al lang aan ’t dorschen was en wie er aan mee deden, welk varken het eerst geslacht werd, het blanke of het gevlekte. En dan moest hij vertellen van school en van Amsterdam, waar hij vroeger woonde.

Eens vroeg ze hem, wat hij worden wou als hij groot werd.

„Ja, tante, dat weet ik niet; ’t liefst zou ik iemand zijn, die altijd den lieven Heer diende. Weet u, waarom dat zoo mooi is? Dat kan men altijd en overal doen, op aard en in den hemel. Ziet u, tante, ik denk wel eens, als de dood de menschen komt roepen uit hun werk, dan moet de boer met ploegen ophouden en de zeeman met varen en de kleine jongens met naar school gaan. Maar den Heer dienen, dat houdt nooit op, nietwaar tante?”

„’t Is zoo, mijn jongske, ’t is zoo!”

„Tante, u dient ook wel den Heer, is 't niet?”

„'k Weet het niet, Guiteman!”

„Tante, weet u dat niet? Jawel, dat weet u toch wel. Ziet u, als ik aan Zwaantje, de meid, vraag, wie ze dient, dan zegt ze: „den boer en de vrouw!” Ziet u, die weet 't wel en u weet 't vast net zoo goed als Zwaantje. Tante, wien dient u dan?”

„'k Weet het niet zoo goed, kereltje, ik kan dat zoo niet zeggen!”

„O, tante, dat kunt u wel, u hebt zeker den Heer lief, en als we Hem liefhebben doen we graag wat Hij zegt! — Ziet u, ik heb moeder toch lief, dan doe ik ook wat moeder graag hebben wil. Zoo wil ik ook den lieven Heer laten zien, dat ik Hem liefheb. En de mijnheer van de Zondagsschool zegt, dat wij Hem dienen als wij doen wat Hij wil.”

„Ja, ja, dat is zoo, dat is zoo, mijn jongske!” en tante staarde naar 't haardvuur, alsof ze meer licht en warmte wenschte.

Opeens begon de kleine zieke weer:

„Tante, is er al een van uw kinderen naar den hemel gegaan?”

„Ja, ja mijn kind, ik denk dat mijn kleine meisje, dat ik verloren heb, daar zal zijn en ik ben heel dikwijls bang (vervolgde ze zacht voor zichzelf) dat ik mijn oudsten zoon ook niet lang meer houden zal. Hij is niet zoo sterk als hij er wel uitziet.”

„Maar, tante, daar moet u niet bang voor zijn. Waar kan men nou beter zijn, dan in den hemel? Hier zijn we vaak ziek, dáár nooit meer. Hier zijn we vaak ondeugend, dáár nooit meer. Hier zijn zooveel leelijke dingen, daar nooit meer! O 't is zoo mooi, dat de lieve Heer ons een plaats wil geven in zijn schoonen hemel. Toe tante, leest u me 't nog eens voor; daar is het boek en er ligt een lintje bij waar 't staat.” En de boerin las weldra langzaam, maar duidelijk:

Uw hart worde niet ontroerd; gijlieden gelooft in God, gelooft ook in mij.

In het huis mijns Vaders zijn vele woningen, anderszins zou Ik het u gezegd hebben; Ik ga heen om u plaats te bereiden.

En zoo wanneer Ik heen zal gegaan zijn, en u zal plaats bereid hebben, zoo kome Ik weder en zal u tot mij nemen, opdat gij ook zijn moogt waar Ik ben. En waar Ik heenga weet gij, en den weg weet gij.

Thomas zeide tot Hem: Heere! wij weten niet waar gij heengaat en hoe kunnen wij den weg weten?

Jezus zeide tot hem: Ik ben de weg, en de waarheid en het leven. Niemand komt tot den Vader dan door mij.

„Vindt u dat niet heel mooi, tante? O, ik ken het haast van buiten. Ik ben zoo blij, dat de lieve Heer zelf ons een plaats maakt en komt om ons tot zich te nemen.”

„’t Is heerlijk, mijn kind. Maar nu moet je een beetje gaan slapen, want je wordt zoo moe, is ’t niet?”

„Ja, tante.” Hij kroop onder de dekens, knikte haar nog even toe en sloot toen de oogen om te rusten.

De boerin stond op om heen te gaan. Guits moeder liet haar uit en beide vrouwen weenden.

„Wat een kind!” fluisterde de boerin. „Als ik een oogenblikje bij hem geweest ben, begrijp ik alles veel beter, dan wanneer ik tien preeken van onzen dominee hoor. Wat een kind!”

„Ach,” snikte de moeder, „het is mij, of we hem niet lang meer hebben zullen!”

Als de oude Friesche hangklok zes uur geslagen had, bleven de oogen van het zwakke kind naar de deur gericht. Dan toch moest vader thuishomen. Hij had werk aan een der fabrieken gekregen. ’t Beviel er hem wel niet zoo goed, en liever was hij op de groote golven in de frissche ruimte; maar, zooals we reeds zeiden, dien

winter *moest* hij blijven. 't Was hem of zijn zieke jongen dat van hem eischte, telkens als hij de bleeke wangen en de vriendelijke blauwe oogen van 't kind weer zag.

Op een avond was vader iets later dan gewoonlijk, en toen hij om 't hoekje van de deur keek en zijn zieken jongen toelachte, zeide deze: „Hè vadertje, ik begon al ongerust over u te worden en ik was maar blij te weten, dat u niet op zee was, anders had ik misschien moeten denken: Vader heeft zeker storm of averij.”

De vader lachte, kuste moeder en de anderen goeden avond en ging met zijn kop koffie aan 't bed van zijn jongen zitten.

„Hoë is 't nu, ben je al een beetje beter? 't Is zóó koud buiten, dat we wel gauw ijs zullen krijgen en je hebt me toch beloofd, dat we samen een tochtje op schaatsen zouden maken!”

„U weet wel, dat ik niet op schaatsen durf, vadertje!”

„Nu, maar dezen winter moet je 't leeren, hoor!”

„Ik denk, dat ik het nooit zal leeren, vader! En u weet ook best, dat ik dus nooit beloofd heb, met u een tochtje te maken op 't ijs. Maar *u* hebt *mij* wat beloofd. U zou me vertellen van dien vreeselijken dag, toen u in zee waaide.”

„Nu, dat zal ik straks doen, hoor!”

Vader ging zich wasschen. Daarna deed moeder 't avondeten op. De zieke nam slechts een heel klein beetje pap. Er werd gelezen en gedankt. Toen schoof vader zijn stoel weer voor het bed van zijn zieken vent en begon te vertellen.

„'t Was in de Oostzee. We waren op reis naar Petersburg. 't Was 's morgens vroeg en ik had mijn torn aan 't roer. 't Stormde uit 't Noord-noordwesten. Er waren ons al verscheidene dingen over boord of kapot geslagen. Ook misten we al een groot stuk van de verschansing. Een matroos was ziek en een ander was gevallen en had een arm gebroken. Daarom hadden we 't zwaar te ver-

antwoorden met weinig koppen in zoo'n storm. Zooals ik zei, ik stond aan 't rad. Gedurig kwam er een zee over en ik kon me haast niet op de been houden. Wacht, dacht ik, ik zal me zelf vastbinden aan de kippenbank, dat is een groote bank, die van onderen ingericht is als kippenhok. 'k Sjorde me stevig vast. Maar, o wee! Een hooge zee, die aan bakboordzij over kwam, sloeg de heele kippenbank weg en sleepte mij aan stuurboordzij mee over boord. Daar lag ik, zooals er geschreven staat, gekneld in banden van den dood. Krampachtig hield ik me aan de bank vast, maar ik voelde, dat dit niet lang kon duren. 'k Had den dood voor oogen. En wat denk je, dat ik deed in mijn nood?"

„Bidden, vader!"

„Juist, terwijl ik mijn best deed om boven water te blijven, zag ik op naar de donkere wolken, of liever, ik keek er dwars doorheen, naar den Heer. En Hij hielp me. 't Was, of Hij me toeriep: „Maak het touw los, waarmee ge vastgebonden zijt."

Ik deed het met mijn linkerhand terwijl de rechter de bank vasthield. Een hooge zee bracht me dicht bij 't schip, een lijn werd me toegeworpen; ik greep haar en even later stond ik weer aan 't dek, en ik dankte God, die mij zoo wonderbaar gered had."

„Dat is een mooi verhaal, vader. Ik vind 't altijd zoo mooi, dat de lieve Heer zoo naar ons luistert.

„Ja, dat is ook heerlijk, mijn jongen. Je moet Hem ook maar gedurig vragen, om je weer beter te maken."

„Ja, dat doe ik ook wel. Maar de mijnheer van de Zondagsschool zei, dat we altoos er bij moesten zeggen: Niet mijn wil, maar uw wil."

„Dat heeft de Heere Jezus gezegd, Guit, in den moeilijksten nacht, den laatsten nacht van zijn aardsche leven. Maar het is niet zoo heel gemakkelijk, om het Hem na te zeggen."

Stil, in gedachten verzonken, zat vader een oogenblik

neer en broer sloot de oogen en fluisterde zacht: Lieve Heer, Uw wil is toch beter dan mijn wil."

Een poosje later vroeg hij aan vader:

„Zou de Heer altijd naar ons luisteren, vader?"

„Welzeker, mijn kind, welzeker, dacht je van niet? Hij hoort ons altoos, dat staat in den Bijbel. In het mooie lied zingen we:

Hij hoort de jonge raven,
en als Hij naar de leelijke jonge raven luistert, zou Hij dan niet luisteren naar ons?"

„Maar geeft Hij dan altijd, wat wij aan Hem vragen?"

„Dat geloof ik niet. Ik denk, dat Hij ons alleen geeft, wat goed voor ons is. Zie je, toen je nog klein was en om een mes of een schaar vroeg, dan gaf moeder je die niet. 't Zou niet goed, 't zou gevaarlijk voor je geweest zijn. Of als je de kleine handjes uitstak naar mijn horloge, dat je tikketik noemde, dan kon ik je dat ook niet geven, 't zou niet goed voor het horloge geweest zijn."

„O, vader, nu begrijp ik dat en ik ben blij, dat u me dat gezegd hebt. Als u nu eens iets van den Heer vraagt, en Hij geeft het u niet, dan..."

„Dan zal ik ook mijn best doen te denken: Hij weet wat 't beste, wat goed en noodig voor ons is."

IV.

NAAR HUIS.

't Scheen dat de kleine jongen beter ging worden zelfs tegen zijn eigen verwachting. Hij begon wat te eten, al was 't dan ook dunne lichte kost. Hij las nu en dan een of ander boekje, dat buurman Ketel hem leende. Hij zat

soms weer in 't hoekje van den haard. Maar van naar school gaan was natuurlijk geen sprake. Vaak kon hij zoo akelig hoesten en deed hem de keel nog zoo'n pijn.

Zou dan het gebed der ouders verhoord worden, zou hun liefderijke zorg en de hartelijkheid der burens beloond en bekroond worden met wat allen zoo vurig wenschten? Ze hoopten het, ze begonnen het zelfs te gelooven en te verwachten. Helaas, maar al te spoedig werd aan hunne verwachtingen de bodem ingeslagen.

't Was een der guurste dagen van November. Zóó koud was 't nog niet geweest. Huilend riep de wind door den open schoorsteen, de koude wind, die daar buiten speelde met sneeuwvlokken en hagelsteenen. Hoe moeder ook stookte, ze kon haar jongen bij den haard niet warm krijgen. Ze knoopte hem een wollen doek om, en toen 't nog niet hielp, meende Guit dat hij alleen onder de dekens warm zou worden.

Juist kwam buurman.

Hij zag het aan de roode wangen, aan de doffe oogen, hij voelde het aan de brandende handen van zijn kleinen buurjongen, dat deze de koorts had, een hevige koorts. „Buurvrouw,” zeide hij, „ge moet er niet te lang mee wachten, ge moet den dokter halen. Nu moet ge hem maar aanstonds in bed stoppen en warme kruiken geven.” Dat deed moeder. O, wat was de knaap blij, toen hij daar lag. Hij voelde zich zoo moede en zoo ziek dien dag.

„De dokter,” dacht moeder, „zou 't zoo erg wezen? Als buurman Ketel van den dokter spreekt, dan moet er zeker wel iets ergs zijn.”

Jacob kwam uit school en vond 't heel verdrietig, dat Guit dien dag zooveel zieker was. Vooral na de laatste dagen van beterschap was deze teleurstelling zoo heel groot.

Moeder vertelde hem wat buurman had gezegd, doch ook, dat ze met den dokter maar wilde wachten totdat vader thuis gekomen was, dat duurde nog maar een paar uur.

Jacob bleef bij 't bed van zijn broertje zitten. Hij liet

hem af en toe wat drinken; maar 't leek wel of de zieke niet slikken kon, en toch — hij had zoo'n dorst.

Als bij ingeving voelde Jacob, dat hij zijn broertje niet lang meer bij zich hebben zou. Hij dacht aan allerlei, maar tusschen al zijn beelden en droomen, die daar oprezen voor zijn kinderoog, stond immer het blauwe hek. En 't was hem bang temoede omdat hij telkens een waarschuwend stem hoorde, een ernstige, bestraffende stem.

„Guit, denk jij nog wel eens aan het blauwe hek?”

„Neen, daar denk ik niet aan!”

„Weet je wat ik wou?”

„Wat dan?”

„Dat ik goed voor je geweest was, dat ik je meer had liefgehad en dat meer had getoond. Zie je, ik heb maar meestal mijn eigen zinnetje gedaan, en weinig aan jou gedacht.”

„Dat was zoo erg niet, 't heeft mij nooit gehinderd,” bracht de klaine met moeite uit.

„Ja, ja, zeker heeft 't je gehinderd. Je bent er ziek van geworden; 't is misschien wel mijn schuld, dat je zoo ziek, zoo zwak en zoo benauwd bent.”

„O, neen, Jaap, dat heeft de lieve Heer zoo gewild. Ik geloof — dat Hij — mij in zijn mooie — huis gaat nemen.”

Vermoeid keerde hij zich een weinig om naar den wand en staarde daar heen als verscheen hem iets schoons.

Jaap dekte hem toe en een traan viel uit zijn oog.

Eenigen tijd bleef 't heel stil. Jaap weende. Hij had berouw van al dat leelijke, dat hem in dit oogenblik zoo duidelijk voor de oogen stond. O zoo duidelijk! Hij zag een groot blauw hek en iedere spijl stond vol geschreven met allerlei boosheid en onvriendelijkheid die hij zijn broertje had betoond. Nog meer tranen, ja, een stroom van tranen volgde.

Eensklaps vatte hij de hand van zijn zieken broer, boog zich over hem heen en vroeg: „Guit, zeg, wil je

't me vergeven. dat ik dikwijls zoo leelijk tegen je was?"

„Dat heb ik toch — al lang — vergeven en vergeten. — Daar — moet je — niet meer — over denken.”

Jacob drukte de hand van zijn broertje stevig. Wat de zieke knaap daar uitsprak, *dat* was het juist, waarnaar hij zoo lang had verlangd en nu vertolkte die handdruk zijn dank, terwijl hij aan het oor van den zieke fluisterde:

„O, Guit, ik ben zoo blij, dat je dit gezegd hebt, o ik ben er zoo blij om.”

Hij bemerkte echter, dat broer behoefte had aan stilte en rust. Hij sloop op de kousen het vertrek uit en vroeg moeder of die ook wat voor hem te doen had. Nu, moeder had altoos wel wat te doen, maar ze hield haar jongen bij zich; 't kon immers wel zijn, dat hij straks om den dokter moest. 't Was vroeg donker dien avond, niet alleen omdat de tijd van 't jaar dit meebracht, maar ook vooral door de zware wolken, waaruit 't voordurend regende, sneeuwde of hagelde, en die zelfs, al was het nog in de verte, af en toe 't gerommel van het onweer deden hooren.

Ruim zes uur was 't, toen vader, doornat geregend, thuis kwam.

Hij behoefde niet te vragen, hoe 't met zijn zieke jongske was. Een blik zei het hem reeds, dat de toestand heel wat verergerd was.

„Hoe is 't, mijn kind.”

„'k Ben zoo benauwd, vader — mijn keel — zit haast — dicht.”

Aanstonds had vader begrepen, hoe moeilijk het spreken voor den kleine was, hoe ongeregeld en zwaar de ademhaling. Wat was dat snel achteruitgegaan sinds dien morgen!

„Moeder, zouden we den dokter niet laten komen?"

„Ja, ik vind 't hoog noodig en buurman Ketel, die niet te gauw om den dokter sturen zal, vond 't ook. — Maar, 't is zoo'n weer!"

„En 't wordt nog erger, want de buien zullen hier over komen.”

„Willen we dan maar wachten tot 't weer bedaard is, dan kan je nog gaan!”

„Mag ik als 't u blijft gaan, mag ik dadelijk gaan?” vroeg Jacob. „Ik zou t zoo graag doen!”

„Maar dan moet je toch nog een poosje wachten, dat de bui overgetrokken is,” meende moeder.

„Ja, maar, moeder, dat kan nog wel zoo lang duren en Guit heeft 't zoo noodig!”

Vader en moeder stemden toe, Jacob zou zijn jasje aandoen en een oude parapluie meenemen en dan op weg.

De huisdokter woonde ruim een half uur ver, heelemaal in 't naburige dorp M. Ook in hun woonplaats woonden wel dokters, doch heel aan 't andere eind van 't dorp, ook op wel meer dan een half uur afstands. En van die dokters had moeder geen aangename herinneringen. Eens toch was er een broertje van ongeveer twintig dagen ziek. De dorpsdokter werd geroepen, maar hij kwam niet en toen hij een halven dag later verscheen was het kleine broertje dood. Schreiend zat moeder bij 't wiegje; maar boos was ze geworden, toen de dokter zei: „Ja, als ik niet eerst nog een beetje in mijn tuin was gaan zitten lezen, had ik misschien wat voor 't kindje kunnen doen.”

Neen, dien dorpsdokter wou moeder niet meer zien, daarom naar M.

Jacob was dan op weg. De regen sloeg hem in 't gezicht en soms deden windvlagen, sneeuw en hagelstenen hun best, om hem 't zien haast onmogelijk te maken. Af en toe verlichtte een bliksemstraal voor een oogwenk den weg met een paarsen gloed, om hem 't volgende oogenblik de duisternis nog erger te maken. Moedig stapte de jongen door. Hij kende den weg op een prik. Hij wist iedere heg, iedere struik, ieder huis. Hij zag een flauw schijnsel van het diep ter rechter zijde en bleef er zoo ver mogelijk vandaan. Geen lantaarn verlichtte het pad. Men kende er toen nog geen en de boeren, die des winters een enkele maal uitgingen, namen hun lantaarn zelf in de

hand mee. Jacob had geen ander licht, dan 't schijnsel uit sommige arbeiderswoningen. Maar sinds hij daar straks met Guit gesproken had, scheen er een licht in zijn jongenshart, waar 't zoo langen tijd er donker had uitgezien.

Wat hinderde hem het weer? Hij was blij, dat hij iets voor z'n zieken broer kon doen. Al had het tienmaal erger gestormd en gesneeuwd, gehageld en geonweerd, hij zou het niet geteld hebben. Hij zou wel iets willen doen, dat al het verleden weer goed maakte.

't Verleden! Plotseling zag hij in zijne gedachten het blauwe hek, maar nu droeg iedere spijl een letter en die letters samen vormden een woord, dat weerklonk in zijn kinderhart: vergeven.

De boerenwoningen was hij al lang voorbij en ook het eind van het kanaal. Nu liep hij langs den grintweg tusschen twee slooten. 't Scheen voor een oogenblik, dat het weer wat opklaarde; maar 't lag daaraan, dat de weg hier open was. In de verte zag hij 't licht van den tol. Het naderde. Recht liep hij er op aan zooals een zeeman aanstuurt op het licht van de haven.

Eindelijk had hij 't bereikt. Nu links, de laan in. Brr! wat was 't daar donker. En wat lichtte het daar verschrikkelijk. Of hij bang was, o neen! Hij deed een werk der hartelijke liefde, en dat werk alleen hield hem bezig. Nu pas voelde hij, hoe lief hij zijn broertje had, en nog meer, hoe lief die voor hem was geweest en zegt niet de Schrift terecht: „Daar is in de liefde geen vrees. De volmaakte liefde drijft de vrees buiten.” Maar 't was toch wel erg met dat noodweer in de laan, waar geen enkel huisje stond!

Daar hoorde hij een rijtuig. 't Kwam hem achterop. 't Naderde snel. Zou hij er achter gaan? Neen, vader en moeder hadden streng verboden achter rijtuigen te gaan. Maar, nu dat rijtuig eenmaal bij hem was gaf 't hem een gevoel van gezelschap en rust. Hij draafde dus mee, vlak er bij en 't schijnsel van de kaarslantaarn verlichtte nu

den weg, die bezaaid was met afgewaaide takjes. De brug over. 't Huis van den burgemeester voorbij. Nog een minuut of tien, dan was hij er. Nu langs 't kerkhof. Hu wat huilde daar den wind om den ouden kerktoren.

„Hola,” riep opeens de koetsier van den wagen, „wou je meerijden, jongen?”

„Dank je wel,” antwoordde Jacob, „'t is der moeite niet, ik moet bij den dokter wezen en 'k ben er zoo.”

„Ah zoo, heb je al lang meegeloopen?”

„Ja van de tol af.”

„Dan zal je wel moe wezen!”

„Neen niet erg. Zie zoo, hier ben ik er al. Goeden avond samen.”

„Goeden avond,” klonk het uit den wagen en de boer reed door.

Tingeling, klonk het hard door de gang van het doktershuis. Daar kwam de dokter zelf al aan.

„Wat is het, Jacob, is je broertje misschien weer erger?”

„Ach, ja, dokter, hij is zoo erg benauwd, kom toch als 't u belieft spoedig!”

„Benauwd? In de keel toch niet?”

„Ja, *dat* is het juist, dokter.”

„Die arme, kleine vent. — Hij is zóó zwak en dan zóó ziek! We zullen hem spoedig gaan zien.”

De sjees kwam voor en Jacob reed mee terug. De dokter merkte, dat de jongen het in zijn natte kleeren te koud kreeg en sloeg hem een paardendecken om.

Nauwkeurig onderzocht de man der wetenschap der zieken jongen. De keel stond hem niet aan. Aanstonds zag hij hier de verraderlijke croup, die snel voortwoekerde. Een oogenblik dacht hij er over, het kind te opereeren, maar hij vond bij nader inzien den jongen te zwak. Hij riep bij 't heengaan de ouders alleen en zei onbewimpeld: „Wij zullen alles probeeren en met Gods hulp is alles mogelijk, maar mij komt het voor, dat gij u moet losmaken

van uw kind; doch tracht u goed te houden: uw kind is zoo wijs."

„Ach, dokter," snikte de moeder, „hij gelooft zelf niet dat hij beter wordt."

„Blijft bij hem waken, en doet nauwkeurig wat ik u gezegd heb."

Beurtelings zaten de ouders dien nacht bij het bed. Ook hun oudste dochter en Jacob hielpen in den vooravond meê.

De medicijnen moesten gehaald, bloedzuigers aangelegd, een stoomende ketel voor 't bed, en zoo al meer.

Biddend, hopenoed zat daar de arme moeder. Zou ze nu haar tweeden Guit aan deze ontzettende krankheid verliezen?

Af en toe deed de kleine zijne vermoeide oogen open. „Niet schreien — moeke — 't is goed — wat — de Heer — doet."

Het innemen der medicijnen was zeer moeilijk. Niets toch liet de fel-ontstoken keel meer door en met een penseel moest die gedurig bevochtigd worden. Vader deed dit.

„Mijn lieve jongen," sprak hij, „hoe is 't?"

„'t Is goed — vader" — zei hij met heesche stem. „'t Is goed — al wat — de lieve — Heer — wil."

„Ja, mijn jongen, je hebt gelijk," sprak vader met moeite zijn tranen weerhoudend.

Gedurig lag de zieke knaap met gevouwen handen en staarde dikwijls naar boven terwijl een glimlach nu en dan zijn koortsig, verhit gelaat verhelderde.

Lang, zeer lang was die nacht, die eerste bange nacht, en al was 't met den zieke niet beter, toch scheen de morgen verademing te brengen.

Jacob kwam gedurig naar zijn broertje zien.

Hij durfde hem niets vragen, omdat broer het antwoorden zoo moeilijk viel. Maar de zieke voorkwam hem en zei: „Benauwd, Jacob, benauwd. Maar — 't is toch —

alles — zoo goed — want — nu ga 'k — naar den — hemel — en dan — zing ik — de kerst — liederen — met de — engelen — mee!"

„k Wou liever, dat de Heer je weer beter liet worden, Guit."

„Hij doet — alles, — goed."

Een hevige benauwdheid was een waarschuwing, dat het gesprek moest eindigen. In den voormiddag was de dokter al weer daar, en vond den zieke zeer achteruitgegaan. De hevige koorts had hem veel verzwakt, en de voortdurend toenemende benauwdheden maakten hem zoo ontzettend moe.

„Nietwaar, dokter," sprak het kind en keek met zijn holle oogen den geneesheer ernstig aan, „ik — word — niet meer — beter?"

„Maar — ik zal — beter zijn — straks — in het huis — van den — lieven Heer — daar — wordt — niemand meer ziek," en met een klein glimlachje vervolgde hij — „daar — zijn — geen dokters — meer noodig!"

De geneesheer was verbaasd over den vrede, de rust en de wijsheid van dit kind. Hij schreef hem iets verzachtend voor, maar hij bedwelmde hem niet. Hij groette zijn kleinen patient hartelijk. Bij het heengaan zei hij tot de bedroefde moeder: „Er is geen hoop meer op herstel, maar ik geloof dat uw kind heel gelukkig is."

Al de bureu kwamen even zien, en voor ieder had de kleine een enkel woord — een groet — een handdruk. Aan allen vertelde of wees hij, dat hij nu naar den hemel ging, waar hij op hen wachten zou. Hij vroeg aan enkelen, vooral aan de buurvrouw, die soms zoo boos en leelijk kon zijn, of ze niet den Heiland wou liefhebben. Daar was er niet één, die niet uit de enkele, met moeite uitgesproken woorden, een zegen meenam.

Tegen den avond nam de ziekte in hevigheid toe. Moeder zat bij het bed van haar kind. Zij weende en bad. De oudste dochter breide en Jacob zat bij den haard. Ook de boerin was gekomen en zat zwijgend bij de tafel.

„Moeke” — ween niet zoo,” sprak het kind, en voor een oogenblik was zijn stem iets ruimer.

„De lieve Heer — haalt me naar Zijn — mooie huis, en daar zal ik — zoo gelukkig zijn. U vindt dat — toch wel goed?”

„O — ja, m'n jongen, maar ik had je ook nog wel een beetje willen houden.”

„Moeke, 'k was ook wel — eens stout. Vergeeft — u me dat — moeke?”

„Och, mijn jongen, ik weet niet dat je ooit ongehoorzaam geweest bent. Je bent mijn lieve, lieve jongen, hoor! De lieve Heer stierf voor al ons kwaad, en Hij heeft je ook alle kleine stoutheden vergeven.”

Een poos bleef 't stil.

„Moeke,” begon de kleine weer met zware stem. „U hebt ons — 't avondgebed — geleerd. Zegt u — 't nog eens op — moeke.”

Plechtig zei moeder:

„'k Leg mijn hoofdje neder, om te slapen. 'k Wil mijn ziel op U, den Heer, verlaten. Als de bittere dood mij eens overkwam, Heer, neem dan mijn ziel genadig aan. Amen.”

„Moeder”, daar staat in — van den bittren dood. Is de dood — bitter? — Neen — die is niet bitter — Die brengt — mij heel dicht — bij den — lieven — Heer. Dat is niet bitter — dat — is zoet —.”

„Zoo is 't, mijn kind. Maar — zoo is 't alleen, als we den Heere Jezus liefhebben.”

Vader kwam thuis en vond zijn kind veel, veel erger. Hij zag dat dit niet lang meer duren kon. Na zich wat te hebben opgeknapt, zette hij zich ook bij den kleinen lijder neer.

„Vader, nu ga ik — naar den Heer. Soms lijkt 't wel — of ik in een zee ben — met hooge — donkere — golven — maar dan — zie ik weer — den lieven Heer, die me vasthoudt — en zegt — dat ik niet — bang mag wezen.”

„Hij is nabij allen, die hem liefhebben,” sprak de vader plechtig.

hun hart: „Hij is niet hier, hij leeft en is ons slechts voorgegaan.”

Aan den avond van dien droeven Novemberdag, toen allen reeds lang van de begrafenis huiswaarts gekeerd waren, liep Jacob nog even de groote boerderij voorbij en stond na een poosje weenend aan het blauwe hek, weenend om zijn kinderzonden, biddend: „Lieve Heer, vergeef al mijne verkeerdheden, leer mij U liefhebben, maak mij zóó een kind van U als mijn broertje was.”

V.

OUDE KENNISSEN.

Groningen! Allen uitstappen!

Met dezen uitroep liepen de conducteurs langs den langen morgentrein, die van het zuiden gekomen was. Zuchtend en hijgend stond daar de groote, groene locomotief, alsof ze wilde zeggen: hè, hè, alweer volbracht! Met een zelfde hè, hè, stonden de reizigers op, namen tasschen, pakjes en parapluies uit de bagagenetten en haastten zich naar buiten, vermoeid van den langen zit.

Wat een gewemel! Wat een drukte! Hier een groepje jongelui, blij lachend in 't vooruitzicht van een lange prettige vacantie. Ginds een ontmoeten van familieleden, die het rouwkleed droegen en, zeker denkend aan één dien ze misten, de tranen uit de oogen wischten. Daar soldaten, die met groot verlof naar de haardsteden terugkeerden, verderop doorgaande reizigers die hun trein zochten, waarmee ze nog verder wilden, de provincie in.

Onder deze laatsten bevond zich ook een heer met een

bruin-lederen tasch in de hand. Neen, 't was geen handelsreiziger, men zou hem eer voor een schoolmeester of predikant gehouden hebben.

Al een paar malen had hij zich tot iemand om inlichting gewend, maar telkens tevergeefs. Vóór hij den chef ging opzoeken zou hij nog één poging wagen. Hij sprak daartoe een flink gebouwd heer aan met een gezond blozend uiterlijk, in wien men aanstonds den zeeman herkende, „Och, mijnheer, kunt u mij ook zeggen waar de trein naar V. staat?”

„Dat zou 'k meenen,” antwoordde de zeeman; „als u 't goedvindt, mijnheer, gaan we samen.”

En nu duurde het niet lang, of die twee zaten elk in een hoekplaatsje, tegenover elkaar, in een druk gesprek.

„Familie bezoeken?” vroeg de zeeman, die, omdat hij zich verblijdde de zijnen na lange afwezigheid te zullen weerzien, meende dat dit wel een der meest voor de hand liggende beweegredenen moest zijn, die zijn medereizigers tot hun tocht aanspoorde.

„Neen, dat niet,” antwoordde de heer. „Ik heb in V. geen familie; ik heb er in mijn jeugd gewoond en school gegaan. Nu moet ik morgen een vergadering bijwonen in de stad, en ik kon de verzoeking niet weerstaan, om een dagje eerder op reis te gaan, opdat ik de plekjes nog eens kan bezoeken, waaraan voor mij zulke rijke herinneringen verbonden zijn. Misschien ontmoet ik ook nog wel bekende personen, ofschoon er in ongeveer twintig jaar wel velen door den dood zullen zijn weggenomen.”

„Waar hebt gij gewoond?”

„In 't benedeneind van 't dorp.”

„En waar ging u naar school?”

„Bij meester Zuur.”

„Ik dacht het al,” zei de zeeman half tegen zichzelf, „ik dacht het al.”

Opmerkzaam zag hij zijn medereiziger een oogenblik aan en begon toen weder:

„Weet ge nog wel, mijnheer, dat eens van uw schouder af een jongen in een lindeboom klom, om een vogel-nestje uit te halen en dat toen die jongen uit den boom viel op uw hoofd en zijn arm brak?”

„Ja zeker,” antwoordde de aangesprokene, „en als ik er aan denk, voel ik den dikzak nog op me neer smakken.” Met deze woorden stond hij op en schudde den zeeman hartelijk de hand. „Dus dan ben jij Lubbertus.”

„En jij mijn oude kameraad, Jacob.”

De beide schoolmakers hadden elkander na ruim twintig jaren herkend. En nu kwam er aan het vragen en vertellen geen eind. De zeeman verhaalde van zijn opklimmen tot eerste stuurman. De mijnheer op zijne beurt vertelde van zijn loopbaan als onderwijzer en van den schoonen evangeliearbeid, die hem sedert eenige jaren was toevertrouwd. Ze herinnerden elkander de school en de meesters; de oude banken met de talrijke insnijdingen; het moeilijke rekenboek, waaruit alleen zij en de bakkerszoon rekenen mochten; de gezellige speeluurtjes vóór en na den schooltijd, hunne knikker- en vechtpartijen. Heel de jeugd met haar kinderpret en ook het kinderleed lag daar weer voor hen.

Wat was dat een kort reisje, van Groningen naar Z.! Hoe hadden beide mannen tegen dien bommeltrein opgezien en nu stapten ze er al uit, waar de stoomtram naar V. gereed stond.

In de tram vonden ze nog een ouden kennis. 't Was Van Dijk, de veldwachter, die hun vertelde, dat hij juist van Groningen terugkwam, waarheen hij een oud school- en speelmakker van de vrienden had overgebracht, n.l. Tijs P., die zich aan allerlei oneerlijke praktijken had schuldig gemaakt.

„Nooit had ik gedacht,” sprak de zeeman, „dat het zóóver met hem komen zou en hij zóó diep zou zinken.”

„Mij komt het toch niet zoo vreemd voor,” meende de ander, „als ik bedenk hoe zijn gedrag in zijn jeugd was.

Toen reeds stapelde hij reeds leugen en bedrog oopen.”

Daar was het ook de veldwachter mee eens, die den beiden reizigers tevens een pluimpje gaf, omdat hij zich over hen nooit had te beklagen gehad.

De halte aan 't benedeneind was bijna bereikt. Een hartelijk afscheid had plaats, allerlei groeten aan wederzijdsche betrekkingen werden meegegeven. Nog een groet — nog een wuiven en — daar stond de mijnheer alleen, aan dezelfde vaart, bij hetzelfde bruggetje, waar hij als knaap zoo menigen voetstap zette. Daar stond hij weer temidden van de hem uit vroegere dagen zoo goed bekende boerderijen en arbeiderswoningen.

Jammer, het huisje, waar hij zoo vele jaren gewoond had, waar z'n grootmoeder en een paar van zijn broertjes gestorven waren en een andere broer en een paar zusters geboren, dat vriendelijke oude huisje was er niet meer. O, hoe gaarne had hij het weergezien. Maar 't was verdwenen. Het had het ten laatste moeten afleggen tegen den tand des tijds en den hamer van den slooper, en het was door een nieuw gebouwtje vervangen. Maar dat deed lang zoo mooi niet tusschen bloemen en groen als het oude met z'n grauwe ontkalkte muren, z'n gebogen nok en z'n verweerde kleine ruitjes.

De mooie geschoren linden, die het huisje van grootmoeder aan den voorkant beschaduwden, waren er ook niet en den kastanje, die in 't voorjaar met zulke prachtige witte pluimen versierd was en die altoos zoo'n mooie deftige poort had gevormd, waardoor men het erf opkwam, zag hij ook al niet.

Wat was alles veranderd! 't Speet hem bijna, dat hij de reis naar het dorp gemaakt had, nu hij dat goede oude gedenkteeken uit zijn jeugd miste.

Maar — het huisje van buurman stond er nog. Hij stapte het draaibruggetje over en stond weldra in buurmans woning. De kleine kinderen, met wie hij zoo dikwijls had

gespeeld en gekibbeld, waren groot, sommigen reeds lang het huis uit en getrouwd. Buurvrouw Hillegje had grijze haren en diepe rimpels maakten haar aangezicht echt oud en niet vriendelijker. Ze herkende den bezoeker niet, en toen hij haar zeide, dat hij de vroegere kleine buurjongen was, sloeg ze de handen ineen en riep: „Maar mijn lieve goeiigheid, ben jij 't, Jacob? Ik heb wel gedacht, dat je een meneer zou worden. Ik heb het altijd wel gezegd. Je hebt nooit zin in werken gehad. Ik heb 't wel gedacht. Je hebt altijd maar met de boeken zitten suffen! Maar mijn lieve goeiigheid!”

De vroegere buurjongen lachte even om de minder aangename wijze, waarop hij werd toegesproken, waardoor hij toch eigenlijk rondweg voor een luiaard werd uitgemaakt. Hij begreep niet goed, hoe het mijnheer worden en geen zin in werken hebben bij elkander behooren. Hij meende, dat juist hard werken en ijverig zijn onder den zegen Gods iemand tot een heer maken kan. En hij wist ook wel gevallen van heeren, die om hun luiheid tot den vernederendsten, hardsten handenarbeid waren gedaald. Maar, hij herkende juist door hare manier van spreken zijn oude buurvrouw des te beter. 't Was nog dezelfde jaloersche, onvriendelijke vrouw van vroeger. Het weerglas stond bij haar nog altoos op storm en regen.

Hij bracht het gesprek op een ander onderwerp, door haar te vragen hoe haar man het maakte. Toen — met tranen in de oogen — vertelde ze, dat hij al vele jaren dood was, en dat het zoo vreeselijk hard was, dat zij nu als oude weduwe voor alles alleen stond. En toen achtte de oude buurjongen het oogenblik gekomen, om haar op de hand van God te wijzen, die wondt en heelt, die leidt en zich nooit vergist, die helpt dragen en ons zelf ook mee dragen wil. En, ze luisterde, en 't deed haar goed. Zóó had buurvrouw, Jacobs moeder, vroeger ook gesproken. Had ze er maar meer naar gehoord en gedaan!

Lang werd er over de oude dagen gekeuveld. Maar

Ze herkende den bezoeker niet, . . . blz. 48

toen ze met hunne herinneringen kwamen aan het heerlijk sterfbed van Jacobs broertje, werd het de buurvrouw te machtig. Ze barstte in tranen uit en zeide: „O, toen die lieve jongen naar den hemel ging, was ik er dichter bij dan nu. Ik was vast van plan een ander leven te beginnen, naar de kerk te gaan, den Bijbel te lezen, te bidden en te danken, maar het heeft zoo kort bij me geduurd en nu is alles weer weg.”

„De grond was nog niet diep genoeg of niet rein genoeg,” dacht Jacob, terwijl hij in stilte van zijn God vroeg, dat nu toch het goede zaad bij de oude vrouw in vruchtbare aarde vallen mocht.

Hij bad met haar en ging daarna heen om nog andere bureu op te zoeken.

De oude Jan Ketel, een klompenmaker, waar hij als kind zoo vaak had gespeeld, was niet meer. Hij vond in de welbekende kleine boerderij alleen nog de dochter Beika. Hij zag haar sprekend gelijkend op haar oude moeder, die hij dertig jaren vroeger daar ontmoet had. Ook hier werd over de familiebetrekkingen, maar vooral over den ouden tijd een poosje gekout. En het kwam zop vanzelf over het voorbijgaan en verdwijnen der aardsche dingen en evenzoo over dien Eénen, die blijft tot in eeuwigheid, voor Wien wij straks zullen verschijnen, doch Die geen lust heeft in ons verderf maar in ons leven en ons behoud.

Grietje Smit, aan den overkant, de stoere, krachtige vrouw van vroeger, was nu stokoud. Maar vriendelijk, o zoo vriendelijk was dat oude gebruide gelaat, omlijst door zilveren haren, die weerbarstig onder haar helder witte muts vandaan kropen. Wat deed het haar goed met den vroegeren speelmakker van haar overleden kinderen te spreken over hun heengaan. Natuurlijk ging het al spoedig ook over het sterven van Guit, Jacobs broertje, dat voor haar tot een beslissenden zegen had meegewerkt. Hoe schoon bleek haar eenvoudig geloof, gewekt en ge-

sterkt door de diepe wegen, waarin God haar geleid had.

Toen bij het afscheid de hand van den ouden buurjongen haar groote, grove hand drukte, weenden beide menschen, zoo verschillend in leeftijd, maar toch beiden zich bewust Gods kinderen te zijn, door Hem geleid en gedragen.

Mulders huis ging Jacob maar stilzwijgend voorbij. Hij had ook vroeger daar zelden een voet gezet en de enkele herinneringen aan deze oude boerderij en hare bewoners waren meestal donker en bitter.

Maar in de volgende boerenhofstede wachtte hem een heerlijke ontmoeting. De oude, goede boerin herkende den bezoeker bijna aanstonds. En hij zag weer dat vriendelijke gelaat der statige vrouw. Terwijl ze hem de hand schudde en „haar oude jongen” noemde, blonk in haar oog een traan. Toen aan 't vertellen over Moeke, over vaders zeereizen, over zijn huwelijk, zijn vrouw, zijn eerste kindje, zijn arbeid in den dienst des Heeren. Er kwam geen einde aan haar belangstellend vragen en hij was onvermoeid in 't verhalen van den zegen Gods hem geschonken. En geen wonder. Ongeveer twintig jaren waren voorbijgegaan sinds Jacob op een warmen Julidag van de boerin had afscheid genomen, toen hij als knaap van dertien jaar naar de hoofdstad des lands ging om er zijne opleiding te genieten. O, hij wist het nog goed, hoe ze toen haar hand vriendelijk op zijn jongenshoofd had gelegd, terwijl ze sprak: „Mijn jongen, zorg als je hier eens weer komt, dat je mij nog zoo in de oogen durft zien.”

Wat, was er sinds dien dag veel gebeurd! Wat waren er velen heengegaan en hoe waren de leëge plaatsen door jongere krachten vervangen! Maar in de harten bleken die leëge plaatsen niet zoo gemakkelijk aan te vullen. De boerin dacht aan haar trouwen, goeden echtgenoot, dien ze miste; aan haar plotseling weggenomene oudsten zoon; aan alle de schaduwen des doods, die er op haren levens-

weg waren gevallen. En de oude buurjongen, die haar nog in de vriendelijke oogen durfde zien, herinnerde haar aan het Schriftwoord: „Als zich de gedachten binnen in mij vermenigvuldigen, hebben uwe vertroosting en mijne ziel verkwikt.” En hij verblijdde zich, te bespeuren, dat van die heerlijke waarheid iets werd verstaan door deze goede, oude vrouw.

„Maar, maar,” riep ze opeens, „wat ben ik toch dom. „Mijn oude jongen moet toch wat gebruiken! Houdt je nog zooveel van pannenkoeken? Wacht, mijn jongen, wacht even!” Weg was ze, om straks met een paar heerlijke pannenkoeken terug te keeren. Ze plaatste er een kan met frissche melk bij. — En ja, de vroegere buurjongen lustte nog wel pannenkoeken en of 't kwam van de lange reis die hij gemaakt had of van de liefde, waarmee ze hem werden aangeboden, hij wist 't niet, maar nooit hadden pannenkoeken hem zoo goed gesmaakt.

„Weet je, wat mij vooral in mijn leven heeft geholpen, om meer voor den Heer te leven, weet je dat wel, mijn oude jongen?” zoo vroeg zij intusschen.

„Neen, hoe zou ik dat weten? Zegt u 't me maar.”

„'t Was het sterven van uw broertje Guit. Zóó bereid, zóó kinderlijk geloovig, zóó dicht bij den hemel en bij God! En dan nog zóó jong. O, toen heb ik aan mezelf gevraagd; als die bittere dood komt tot mij, zal ik dan ook zoo gelukkig en gerust de eeuwigheid ingaan?”

„En wat is daarop nu uw antwoord, tante? Ge zijt nu oud en grijs. Uw levenseinde kan niet zoo ver meer zijn. Hoe is het nu met u ten opzichte van de eeuwige dingen?”

„Ach, zoo blij en zoo zeker ben ik niet altoos, maar gedurig zie ik op tot den Heer, die mij toefluistert: „Mijne genade is u genoeg,” en elken dag bid ik de bede, die we van den stervenden kleine hebben afgeluisterd: „Heer, neem mijn ziel genadig aan, Amen!”

Jacob stelde voor, den Heer te danken, die dit wederzien en dit samenzijn had gegeven en toen hij daarin

was voorgegaan, zat daar de goede vrouw en weende.

Toen stond hij op, om afscheid te nemen.

„En gaat ge nu al heen?” vroeg ze.

„Ja, er zijn nog een paar plekjes, die ik heel gaarne nog even wou zien, vóór ik straks met de tram weer ga vertrekken.”

Nog een handdruk, nog een groet, nog een traan, nog een wuiven, en toen hadden deze beide menschen elkander voor 't laatst hier beneden gezien.

Na eenige minuten stond Jacob stil voor een oude arbeiderswoning. Zij lag een eindje van den grintweg af en had een tuin zoowel vóór als achter 't huis. Hoe vervallen zag alles er uit. De nok van het dak was gebogen als die van een afgeleefd paard. De voegen der muren waren hier en daar ontkalkt, de steenen afgebrokkeld. Groenachtig verweerd keken de kleine vensterruiten tusschen de vervelooze kozijnen en luiken door. Hoe ook de rozen en anjers haar best deden, om dit tafereeltje door geur en kleur te veraangenamen, 't lukte niet, want verwilderd was het tuintje, verwaarloosd en bouwvallig 't geheel, zooals dat erf er altoos had uitgezien.

Een gebogen, verschrompelde gestalte kwam naar buiten.

„Zoowaar nog dezelfde oude,” mompelde de reiziger; maar lang zag hij haar niet, want ze verdween in haar schuurtje.

Een oude slecht verzorgde doornenhaag scheidde het erf van den weg en trachtte dit alles aan het oog der meeste voorbijgangers te onttrekken. Alleen wie zoo als deze „vreemdeling” over het halfvergane hekje keek, zag wat we daareven beschreven.

En onze reiziger? Waarom toefde hij hier zoo lang? Trok dit alles zoo zijn aandacht? Och, neen, eigenlijk zag hij dat alles bijna niet. Wat hij zag was het oude hek, waaraan zich nog sporen vertoonden van blauwe verf, door een ongeoeffende hand daar aangebracht. Het blauwe hek! Wat was er aan te zien? Waarom blonk er een traan

in 't oog van den man, die schier eerbiedig en tevens bedroefd, dat hekje aanstaarde? Wat? O, tal van herinneringen ontrolden zich daar voor zijn oog! Een oogenblik zelfs ontblootte hij het hoofd en toen sprak hij, gansch alleen, maar verstaan door dien Eénen, die ons altoos hoort: „Heer, ik heb het in mijne onwetendheid gedaan en Gij hebt het mij vergeven.”

Toen wischte hij zich de tranen van het aangezicht. In de verte zag hij de stoomtram reeds naderen. Nog eens omgezien naar het oude blauwe hek, en nog eens, en — een scherp fluitje vertelde, dat de tram voort moest. — Weer naar de stad terug.

Vele gebeurtenissen in dit leven zijn als voetstappen in de sneeuw. Maar, daar kunnen ook onuitwischbare indrukken zijn. Sommige herinneren ons aan wat God heeft gedaan, andere aan het werk der menschen.

Er zijn er ook, die als een groote illustratie staan in ons levensboek. Gelukkig, wanneer zulke sprekende dingen ons leiden tot God en meehelpen om ons te houden op Zijne wegen. Dan worden ze onvergetelijk.

Vandaar, dat we Jacob ongeveer twintig jaar na het sterven van den kleinen Guit, als man, met dank en bede nog eens weer aantreffen bij

HET BLAUWE HEK.